

SOCOTRA, LA ISLA DE LOS GENIOS

Finalment, hem clausurat la temporada 2012-2013 amb un llibre veritablement de viatges que, a la gran majoria, ha plagut molt.

Jordi Esteva ens ha dut amablement de la mà per una terra diminuta al mapa però vasta en tot el que ens pot aportar: l'illa de Socotra. Us animem a cercar-la al mapa davant de les costes de Somàlia i el Iemen, "un punt minúscul entre l'Àfrica i l'Aràbia" com diu l'autor, una confluència de les dues formes ben diferents de comprendre el món.

Esteva és un veritable viatger: l'home que no du més expectatives que la de descobrir Socotra, l'home que deixa fluir el temps i l'espai sense pors ni prevencions, deixant que el coneixement que li aporten les persones i els paisatges penetri dins seu. El viatger es va transformant en aprehendre noves realitats, per això és una altra via d'accés a la saviesa.

I què descobrim a Socotra? Algunes coses que semblen ecos de les que ja veiem que passen en la nostra geografia quotidiana: una llengua, una cultura i unes creences que retrocedeixen davant l'imperialisme i la globalització dels poders. El socotrí i la seva civilització cedeixen el pas, per imposició o per practicitat, a l'Islam que tot ho uniformitza i als interessos especulatius de Dubai que hi vol projectar un magne complex turístic. Esteva és acompanyat d'un príncep sense exercici –Ahmed Aisa Alí Ben Affrar- que, igual que l'occidental, cerca en les trobades dels pobladors de les muntanyes històries que l'ajudin a reconstruir i perpetuar el qui va ser el poble dels seus avantpassats. Posa la pell de gallina, assistir, en la lectura del llibre, al darrer testimoni d'una forma de vida en extinció. Quantes més n'hi ha i quantes més desapareixen sense aquest testimoni que els doni el consol del record en la història.

"Porque, como decía Lévi-Strauss, el contacto con la civilización moderna era como un cáncer y acababa por contaminar o destruir las formas de vida que habían permanecido sin grandes alteraciones durante siglos."

Amb el llibre hem fet troballes ben interessants: els arbres de l'encens i de la mirra, la importància que tenien en les rutes comercials del passat; l'origen mític de l'au gegant que pobla les pàgines de Simbad; l'arbre del drac, de saba roja com la sang que untà els cossos dels gladiadors del Colisseu i pintà els Stradivarius, l'origen del qual és, segons la llegenda, la sang de l'Abel bíblic; el valor superior a l'or de l'àmbar gris que vam descobrir amb repulsió que és una substància que secreten les parets de l'estómac dels catxalots; l'illa del mític Gilgamesh; i, sobretot, de la forma de viure dels socotresos n'heretem una lliçó vital, el respecte per a tot el que existeix a la Terra. Fixeu-vos en aquests fragments:

"Los socotríes hemos sido ecologistas desde siempre. Tomamos sólo lo necesario de la tierra para encender un fuego o cocinar. Jamás talamos árboles, sólo utilizamos las ramas secas o los troncos muertos. No acaparamos. Incluso cuando, de tarde en tarde, matamos una cabra para una celebración, pedimos perdón a Dios por segar una vida creada por Él."

“Abdelwahad me sugirió que sacrificáramos tres cabras. Salimos. Esta vez fue el hombre del fuego quien procedió a rezar y cantar para que el animal se relajara. Salah me dijo:

- ¡Fíjate! Ha escondido su cuchillo a un lado para que no lo vea la cabra. Aquel hombre cantaba y acariciaba al animal dulcemente con sus manos rudas, hasta que la cabra se relajó y cerró los ojos. De pronto exclamó:
- Bismilá ar-Rahman, ar-Rahim! (¡En nombre de Dios, el Misericordioso, el Clemente!).

Deu un corte seco le segó la yugular. Luego se apartaron para sacrificar la segunda cabra en otro sitio, y lo mismo hicieron con la tercera, para que ninguna viera el destino último de sus compañeras.”

En el viatge, Jordi Esteva descobreix que s'ha fet gran, per primera vegada dubta de poder seguir el ritme de les caminades i li sembla reconèixer en el mirall el rostre del seu pare, senyal inequívoc de l'edat que ha assolit. Socotra esdevé el seu comiat com a viatger. Hi ha anat a cercar històries per immortalitzar i és ell qui omple de meravelles les oïdes dels socotresos. Mostra una certa recança al sedentarisme que la vellesa li imposa, tanmateix nosaltres li hem vist els ulls negats de meravelles que segur que el rescataran dels malsons.

Bona lectura!
Muntsa Farré